

Prædiken til 2. søndag efter trinitatis

Luk. 14, 25-35

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Store skarer fulgtes med Jesus, og han vendte sig om og sagde til dem:

»Hvis nogen kommer til mig og ikke hader sin far og mor, hustru og børn, brødre og søstre, ja, sit eget liv, kan han ikke være min discipel. Den, der ikke bærer sit kors og går i mit spor, kan ikke være min discipel. Hvis en af jer vil bygge et tårn, sætter han sig så ikke først ned og beregner udgifterne for at se, om han har råd til at gøre det færdigt? – for at man ikke skal se ham lægge en sokkel uden at kunne fuldføre det, så alle giver sig til at håne ham og siger: Den mand begyndte at bygge, men kunne ikke fuldføre det! Eller hvilken konge vil drage i krig mod en anden konge uden først at have sat sig ned for at overveje, om han med ti tusind mand er stærk nok til at møde ham, der kommer imod ham med tyve tusind?

Hvis ikke, sender han udsendinge for at forhøre sig om fredsforholdene, mens den anden endnu er langt borte.

Sådan kan ingen af jer være min discipel uden at give afkald på alt sit eget. Salt er en god ting; men hvis selv saltet mister sin kraft, hvordan skal det da blive salt igen? Det duer hverken til jord eller gødning; man smider det væk. Den, der har ører at høre med, skal høre!« Lukasevangeliet 14,25-35

Det er en voldsom tekst, som vi præster har fået til opgave at prædike over i dag. Tænk sig, hvis det var i dag, man skulle til prøveprædiken: ”Hvis nogen kommer til mig og ikke hader sin far og mor, hustru og børn, brødre og søstre, ja, sit eget liv, kan han ikke være min discipel”. Sådan! Og så skriver Johannes, at Gud er kærlighed, og at han viste det ved at sende sin søn Jesus Kristus til os!

Der kan siges mange spidsfindige ting om, at ordet ”hade” på græsk, og i al fald på Jesu tid, slet ikke havde den skarpe klang, som vi kender; at det snarere i sammenhængen betyder ”at give afkald på sin far og mor” eller ”foretrække Jesus for sin far og mor”. Eller nogle vil sige, at der i virkeligheden er tale om en efterrationalisering fra Lukas’ side ud fra den virkelighed, som han levede i 40-45 år senere, da han skrev sit evangelium, og hvor man sikkert kendte til sådanne eksempler. En tese, der støttes af, at det før Jesu henrettelse næppe ville være forståeligt, hvad Jesus mente, når han sagde, at ”den, der ikke bærer sit kors og går i mit spor, kan ikke være min discipel”.

Men alt imens man kan forsøge at gøre teksten nogenlunde harmløs, skal man ikke glemme, at de engang sagde til Jesus, da han talte til en stor flok mennesker, at hans mor og brødre stod udenfor og ville tale med ham, at han da svarede: ”Hvem er min mor, og hvem er mine brødre?” og så pegede på sine disciple: ”Se! her er min mor og mine brødre. For den, der gør min himmelske fars vilje, er min bror og søster og mor”. Derfor er det interessante – og vigtige – også, at uanset hvor historisk korrekt eller ikke-korrekt og skarp eller ikke-skarp, teksten er, så rummer den en evangelisk sandhed, og evangeliets sandhed er altid skarp – fordi den stiller *dig* til ansvar, hver enkelt af os! *Du* må træffe en afgørelse om, hvad der skal ske med dit liv, og hvad du vil med dig selv, sådan som Jesus traf sit valg og tog sin skæbne på sig.

Derfor er og bliver evangelierne og dermed kristendommen en af de vigtigste kilder til den vægt, som det enkelte individ har fået først og fremmest i den vestlige kultur. Man kan f.eks. ofte høre den påstand fremført, at det var oplysningstiden og det moderne genembrud i 1800-tallet, som var den vigtigste kraft til kvinde-fri-gørelsen; men den begyndte langt tidligere ifølge historikerne, nemlig da kirken fra slutningen af 1100-tallet ved indgåelse af ægteskab krævede, at manden og kvinden skulle elske hinanden, leve i troskab og opføre sig kysk, og stillede krav om, at kvinden skulle sige ja, at bruden skulle samtykke i ægteskabet. Hermed indførtes princippet om, at kvinden selv kan bestemme, hvem hun ville giftes med. Det

kunne hun ikke før. Det blev forbudt at tvinge en kvinde til ægteskab, selv om det helst skulle ske med samtykke fra de nærmeste slægtninge. Og selv om vi godt ved, at familien fortsat kunne lægge et måske uimodståeligt pres på en ung kvinde, så betød det, at ægteskabet fra at være en ”handel” mellem brudens og brudgommens fædre, som det stadig sker i nogle kulturer, blev til et hjertebånd mellem en mand og en kvinde. Det er interessant, fordi kirken så ofte fremstilles som en institution, der stiller sig i vejen for fremskridt. Men historisk set har den ofte taget tæten med det forvandlingspotentiale, som kristendommen nu engang indeholder.

Herunder altså også det, at individerne frigøres fra slægten. I den gamle romerret blev der ikke skelnet mellem vold imod materiel ejendom og vold imod kvinder, men i den kirkelige lovgivning (kanonisk ret) defineres vold mod kvinden fra 1140 som et overgreb mod kvinden og ikke mod hendes mand eller hendes slægt. Herefter kunne hun selv anmelde en voldtægt, og selv om det var længe om at slå igennem, så betragtes det bevisligt fra midten af 1500-tallet som et overgreb på kvinden.

Det er den kraft til forandring og opgør med gamle traditioner og institutioner, som er så karakteristisk for evangeliernes beretninger om Jesus af Nazaret. I dagens tekst kommer den til udtryk i, at han sætter den enkelte over familien, individet over klanen; men ellers kender vi den fra hans opgør med

renhedsforskrifterne, med hvad man må gøre på en sabbat. Det, at han talte og handlede som en, der har myndighed. Altså var sin egen autoritet. En ny autoritet. Autoritet forstået som den instans, der sætter målestokken og definerer værdier og dermed hvilke handlingsmønstre, der bør være. Budene er til for menneskenes skyld, og ikke omvendt. De er til for livets skyld.

Den fremdrift og den dynamik genopdages i renæssancen og reformationen, og den får det moderne menneske til at overskride grænser igen og igen. Kristeligt set hænger den sammen med, at evangeliet, som sagt, stiller den enkelte til ansvar: *Du* må træffe en afgørelse om, hvad der skal ske med dit liv, og hvad du vil med dig selv og dit liv. Jesus traf, som bekendt, sine valg og tog sin skæbne på sig, og den måde, han gjorde det på, skilte ham ikke alene ud fra hans familie, men ud fra mennesker i det hele taget. Det betyder ikke, at han var ligeglad med sin mor og sine brødre; men han benyttede lejligheden til at pointere, dels at det ansvar, han havde, rakte ud over familien og vennerne, dels at set i en større og åndelig sammenhæng, var hans familie og nært beslægtede noget langt bredere end det, der handler om gener. Det handler om ånd.

Men så vil vi da for en ordens skyld huske, at Jesus ikke selv var en moderhader; for da han hang på korset, bad han som noget af det sidste Johannes tage sig af hans mor Maria med ordene: Se, det er din mor. Og til Maria sagde han: Se, det er din søn.

Og vi? Ja, vi må selv tage ansvar for, hvad vi gør og beslutter, hvad enten vi er varme, kolde eller lunkne.

Lars-Erich Stephansen
Geneve

Salmer:
726, 52, 696, 305, 337

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk